

STICHTING ERFGOEDCAFÉ LEIDEN

JAARVERSLAG 2016

Inhoud

Voorwoord	3
Erfgoedcafé: doel en doelgroep	4
Activiteiten	5
7 april 2016	5
16 juni 2016	5
6 oktober 2016	5
15 december 2016	6
Publiciteit	6
Externe contacten.....	7
Interne organisatie.....	7
Toelichting financieel overzicht	7
Evaluatie en conclusies	8
Voornemens en actiepunten voor 2017	8
Bijlage: financieel overzicht.....	9

Voorwoord

'Niet meer weg te denken uit Leiden', zei een bezoeker van het Erfgoedcafé tijdens een bijeenkomst in 2016. Deze bezoeker heeft gelijk. Het Erfgoedcafé heeft vaste, Leidse, grond onder de voeten gekregen. Het jaarverslag 2016 dat het bestuur van de Stichting Erfgoedcafé Leiden u aanbiedt, laat dat zien. 2015 was het jaar waarin het initiatief voor een Erfgoedcafé in Leiden tot uitvoering kwam, 2016 het jaar waarin het Erfgoedcafé goed geworteld raakte in historisch geïnteresseerd Leiden.

Ook in 2016 werden activiteiten georganiseerd die grote, zelfs toenemende aantallen belangstellenden trokken. Steeds weer vond het bestuur interessante locaties waar bijzondere verhalen klonken en waar de deelnemers aan het Erfgoedcafé boeiende rondleidingen kregen.

In dit jaarverslag verantwoordt het stichtingsbestuur het tweede jaar van het bestaan van het Erfgoedcafé, met ook nu vermelding van de doelen, doelgroep en activiteiten. Belangrijke elementen van het jaarverslag zijn vanzelfsprekend ook de financiën en de publiciteit.

Het bestuur kijkt in dit jaarverslag terug op 2016, is verheugd over wat gelukt is, maar blijft kritisch: wat kan er beter? De lat ligt hoog: het bestuur blijft zich er onverminderd voor inzetten om toegankelijke bijeenkomsten van hoge kwaliteit voor alle historisch geïnteresseerden te organiseren. Voornemens voor 2017 maken dan ook onderdeel uit van dit jaarverslag.

Ook voor de activiteiten van het Erfgoedcafé in 2016 geldt dat deze vooral te danken zijn aan diegenen, personen en organisaties, die de bijeenkomsten mogelijk hebben gemaakt, met uitstekende programma's, presentaties en rondleidingen, en ook een bijzonder gastvrije catering boden. Deze sponsors, maar niet minder zij die de initiatieven direct financieel ondersteunden, is het bestuur bijzonder erkentelijk.

Veel leesplezier gewenst met het jaarverslag 2016!

Namens de Stichting Erfgoedcafé Leiden,

Wilbert Hettinga, voorzitter.

Erfgoedcafé: doel en doelgroep

Het Erfgoedcafé heeft tot doel om op een laagdrempelige manier een ieder met historische belangstelling bijeen te brengen om (praktische) kennis van het Leids erfgoed te delen en te versterken. Een onderscheidend element is de meer ambachtelijke benadering van het erfgoed. Het *omgaan* met het erfgoed staat centraal.

Het Café is er voor alle historisch geïnteresseerden, voor organisaties en particulieren. Het is een aanvulling op de vele historische verenigingen die Leiden rijk is en staat samenwerking voor. Het Erfgoedcafé wil draagvlak creëren voor het zorgvuldig omgaan met het Leidse erfgoed en kennis over de geschiedenis van de stad bevorderen.

Activiteiten

Het uitgangspunt voor de activiteiten is een viertal bijeenkomsten per jaar, steeds op een andere locatie. In samenwerking met de gastheer/gastvrouw van die locatie biedt het Erfgoedcafé iedere bijeenkomst een interessant programma. Vast onderdeel is de zeepkist voor oproepen of mededelingen uit het publiek.

Ook in 2016 is het bestuur er in geslaagd om vier bijeenkomsten te organiseren. Voor de bijeenkomsten is gezocht naar geschikte locaties die voldoen aan de doelstelling van het Erfgoedcafé. Daarvoor werden doorgaans bekende relaties benaderd en met succes. Het Erfgoedcafé bleek steeds welkom en er kwam in overleg met de gastheren en –vrouwen alle keren een uitstekend programma tot stand. Ook van de zeepkist is steeds goed gebruik gemaakt. Bovendien werden de deelnemers gastvrij onthaald met een drankje en een hapje.

De opkomst heeft alle keren de verwachtingen overtroffen: gemiddeld konden ongeveer 140 bezoekers ook werkelijk deelnemen. Vaak waren er meer aanmeldingen dan er gehonoreerd konden worden! De meeste locaties hebben nu eenmaal geen onbepaalde ruimte.

Hierna volgt een overzicht van de edities van het Erfgoedcafé in het verslagjaar (zie ook <https://erfgoedcafeleiden.nl/eerdere-edities>).

7 april 2016

De bovenzaal van de Zijlpoort was de locatie van het Erfgoedcafé op 7 april. Piet de Baar vertelde over de vroegere gebruikers van deze markante stadspoort. Wethouder Paul Laudy bood de uitbaters Johan Klerks en Bob Meijer van Visbrasserie De Poort een brochure aan over ondernemen in de historische binnenstad. De zeepkist was weer goed in gebruik: John Steegh van het Waterambacht Leiden riep de gemeente op om de mogelijkheden te onderzoeken voor ontdemping van de Lange Mare. Jan Willem Broekema van de Vrienden van het Singelpark vertelde over de ontwikkelingen van het langste stadspark van Nederland. Barbara van Druten en Niki Koutouras presenteerden het Leidsch Singelspel.

16 juni 2016

Het zesde Erfgoedcafé was te gast in Museum De Lakenhal. De bezoekers werden welkom geheten door Meta Knol, de directeur. Er stond een grondige restauratie en uitbreiding van het museum gaande. Maar aan de vooravond van de start konden de bezoekers van het Erfgoedcafé een uniek kijkje achter de schermen van dit stedelijk museum krijgen. Medewerkers van De Lakenhal gaven rondleidingen door het gebouw. Bouwhistoricus Guido Steenmeijer gaf een presentatie over de oude architectuur van De Lakenhal.

6 oktober 2016

Erfgoed in een modern jasje, dat geldt voor het Hoogheemraadschap van Rijnland aan de Archimedesweg. Het markante, vrij recente gebouw huisvest een schat aan oude kaarten, documenten en andere voorwerpen uit de geschiedenis van dit oudste waterschap van Nederland. De deelnemers aan het Erfgoedcafé kregen een bijzonder kijkje achter de schermen, dankzij een boeiend en veelzijdig opgesteld programma.

Dat begon met een welkom van dijkgraaf Gerard Doornbos, de hoogste 'baas' van Hoogheemraadschap Rijnland. Hij was zichtbaar trots op de grote opkomst bij 'zijn' waterschap. Het mag dan het oudste hoogheemraadschap van Nederland zijn, de thema's waar Rijnland mee te maken heeft, zijn zeer actueel.

John Steegh van het Waterambacht klom ook dit keer op de zeepkist, nu om meningen te peilen. Welk project van het Waterambacht zou de hoogste prioriteit moeten krijgen? De deelnemers konden kiezen uit vier mogelijkheden: de Maresingeldam weghalen, de Goudenbalbrug verhogen, de Lange Mare opengraven of het Kort Rapenburg overkluizen. Een overgrote meerderheid koos voor het weghalen van de dam in de Maresingel.

15 december 2016

De groeiende bekendheid en populariteit van het Erfgoedcafé bleek maar weer eens tijdens het laatste Café van het jaar. Zo'n 160 bezoekers kwamen af op de vernieuwde

Egyptezalen in het Rijksmuseum van Oudheden en de presentatie van RMO-conservator Ruurd Halbertsma, getiteld 'De Nijl met den Ouden Rijn vereenigen'- Hoe kwam Leiden aan haar Egyptische collecties?' Het antwoord op de vraag in deze titel: die schatten werden niet geroofd, zoals soms wordt aangenomen, maar eerlijk gekocht.

Het Erfgoedcafé begon met een bezoek aan de geheel vernieuwde en onlangs opnieuw geopende Egypte-tentoonstelling, waar het RMO en Leiden wereldwijd om bekend is.

Op de zeepkist werden drie initiatieven aangekondigd: er was een korte presentatie van HISGIS Leiden, een project waarmee oude kadastrale kaarten digitaal ontsloten worden, de inmiddels opgerichte Stichting Leerstoel Magdalena Moons, die tot doel heeft het instellen en in stand houden van een bijzondere leerstoel Stadsgeschiedenis bij de Universiteit Leiden, werd onder de aandacht gebracht en de Historische Vereniging Oud Leiden kwam met een mooi aanbod voor nieuwe leden.

Publiciteit

Bureau Hettinga Projecten voerde de PR en communicatie voor het Erfgoedcafé.

Publiciteit vond plaats via verschillende kanalen:

- *Website*
Op de website staat ook een aanmeldformulier voor de bijeenkomsten. Na aanmelding volgt bevestiging.
- *Persberichten*
Er zijn persberichten verzonden aan lokale en regionale media. Bij een aantal van deze media is een interview geplaatst.
- *Social Media*
Het Erfgoedcafé heeft een eigen Facebookpagina en Twitteraccount, waar nieuws over de evenementen op geplaatst is. Daarnaast zijn berichten ook doorgeplaatst/gedeeld op andere Facebookpagina's met historisch geïnteresseerden, zoals Erfgoed Leiden, HVOL, Leiden Toen & Nu, etc.
- *Uitnodigingen*
Een vast bestand van genodigden ontving voor elke bijeenkomst per mail een uitnodiging.

Externe contacten

Het bestuur van het Erfgoedcafé heeft, in samenwerking met Hettinga Projecten, een aantal externe contacten onderhouden. Dat waren de gastheren en –vrouwen van de locaties, met de sprekers en andere betrokkenen rond de bijeenkomsten, onder wie de zeepkistgebruikers, en met de pers – zie hiervoor onder ‘Publiciteit’.

Voor de contacten rond sponsoring wordt verwezen naar de financiële paragraaf.

Interne organisatie

Het bestuur van het Erfgoedcafé bestond in 2016 uit W.M. Hettinga-voorzitter, H.H. Hegeman-penningmeester en J. Jansen-secretaris. Het secretariaatsadres is Wasstraat 21, 2313 JG Leiden. De bestuursleden doen hun werk onbezoldigd.

Voor alle pr- en publiciteitswerkzaamheden gaf het bestuur opdracht aan het bureau Hettinga Projecten te Leiden, dat het werk betaald heeft uitgevoerd maar bij wijze van sponsoring daarop een korting heeft toegepast.

Toelichting financieel overzicht

Het financieel overzicht dat in de bijlage is opgenomen, geeft de inkomsten en uitgaven weer. Voor een precies inzicht in de ontvangsten en uitgegeven gelden wordt daarnaar verwezen.

Ter toelichting: de inkomsten bestonden ook in 2016 uit bijdragen van fondsen en instellingen en de korting die Hettinga Projecten verleende. Ook is er enkele malen tijdens een Erfgoedcafé vrijwillig door bezoekers bijgedragen om de gemaakte onkosten te bestrijden. De uitgaven bestonden uit betaalde PR-activiteiten, uit betaalde kosten voor attenties voor de gastheren- en vrouwen die het Erfgoedcafé ontvingen, kleine kantoorkosten en een donatie aan het UAFde Stg. Voor Vluchtelingen Studenten.

Een stevige financiële basis is nodig om de activiteiten van het Erfgoedcafé te continueren. Onder meer om die basis te versterken kiest het bestuur voor het instellen van een vriendenrelatie. In de *Voornemens en actiepunten voor 2017*, zie p. 10, wordt dat besluit verder toegelicht.

In 2016 verkreeg de stichting de ANBI-status.

Evaluatie en conclusies

Het Erfgoedcafé heeft zich een vaste plaats in historisch Leiden verworven. De bekendheid is gegroeid. De bijeenkomsten van het Erfgoedcafé spraken velen aan, zowel particulieren als (vertegenwoordigers van) organisaties. De laagdrempeligheid en toegankelijkheid van het initiatief, zowel in inhoudelijke zin als het feit dat de bijeenkomsten gratis zijn, droeg in belangrijke mate aan het succes bij. De opkomst bij alle bijeenkomsten was steeds boven verwachting en leverden veel positieve reacties op.

De opzet van een Erfgoedcafé op locatie blijkt onverminderd een goede formule. Het lukte steeds om via de eigen netwerken op een interessante locatie te gast te zijn, waarbij in alle gevallen de catering werd aangeboden. De beleving van het daadwerkelijk aanwezig zijn in een doorgaans historische omgeving, vaak op plaatsen die nooit voor publiek toegankelijk zijn, de toelichtingen van boeiende sprekers en het deelnemen aan uitstekende rondleidingen betekenden een inhoudelijk verrijking van de belangstelling van de aanwezigen. De bijeenkomsten boden op deze wijze de mogelijkheid (praktische) historische kennis te delen en gaven in een aantal gevallen inzicht in gebruikte vakkennis en vaardigheden bij restauratiewerkzaamheden.

Het aspect *verbinding* dat het bestuur van het Erfgoedcafé voor ogen had, is een belangrijke succesfactor. De bijeenkomsten werden door externe partijen aangegrepen om draagvlak te creëren voor het Leids erfgoed. Het enthousiast gebruik van de zeepkist laat dat duidelijk zien. Maar zeker ook de gesprekken in de informele gedeeltes leidden tot versterking van onderlinge contacten en het aanboren van nieuwe, zowel met vertegenwoordigers van historisch Leiden als andere belangstellenden. Zo werden samenwerking en het zorgvuldig omgaan met het Leidse erfgoed en kennis over de geschiedenis van de stad bevorderd.

De gehanteerde communicatiestrategie en de zeer professionele uitvoering wierpen hun vruchten af. De opkomst en de reacties maakten dat duidelijk, maar ook de publiciteit, onder andere met interviews, die kranten en andere publiciteitskanalen aan de bijeenkomsten besteedden, leverden meer aandacht op dan tevoren was verwacht.

Voornemens en actiepunten voor 2017

Het succes van de bijeenkomsten vraagt om continuering. Het bestuur besluit dan ook op de ingeslagen weg door te gaan. Het zal zich blijven inzetten om belangwekkende locaties te vinden en boeiende sprekers uit te nodigen. Het blijft nodig aan de gestelde doelen te werken en historisch Leiden maakt dat gelukkig mogelijk.

Aandachtspunten zijn er ook. Het bestuur onderkent dat het nodig is te blijven streven naar de gekozen ambachtelijke benadering, die immers een onderscheidend element is in het geheel aan Leidse historische initiatieven.

De fondswerving zal met kracht worden voortgezet. Het bestuur houdt vast aan het streven naar toegankelijke en gratis bijeenkomsten, maar realiseert zich dat het soms nodig kan zijn een vrijwillige bijdrage te vragen.

Zoals bij de toelichting op het financieel overzicht al is aangegeven, kiest het bestuur voor het opzetten van een vriendenrelatie. Het doel is tweërlei, het bestuur wil de regelmatige bezoekers op een meer permanente manier te betrekken en de inkomsten te verhogen. Het Erfgoedcafé is een permanent onderdeel van Leidse activiteiten op historisch terrein geworden, met een overwegend vaste kern bezoekers. Het bestuur wil deze bezoekers aan het Erfgoedcafé binden en hun trouw honoreren.

Het bestuur is er van overtuigd dat er onder de vaste deelnemers velen zijn die bereid zijn het Erfgoedcafé op een meer permanente basis te ondersteunen. Zij ervaren het belang van het Erfgoedcafé voor (historisch) Leiden en waarderen de kwaliteit van de bijeenkomsten. Zij zullen willen bijdragen aan de continuïteit van het Erfgoedcafé.

En dat is nodig. Hoewel het bestuur natuurlijk als vrijwilliger werkt en zelf geen kosten maakt, en er bovendien tot nu toe in geslaagd is steeds sponsoren te vinden, maakt de stichting kosten voortdurend kosten. Te denken valt aan uitgaven voor de attenties voor de gastheren en vrouwen, de PR-activiteiten en kleine kantooronkosten. Het gaat om relatief geringe bedragen, die echter minimaal nodig zijn voor het voortbestaan van het Erfgoedcafé. Daar staan weliswaar bijdragen van sponsoren tegenover, en de ondersteuning van degenen die het Erfgoedcafé gratis ontvangen en de catering op zich nemen, maar de conclusie is toch dat de financiële basis verstevigd moet worden. Om dat te doen en de continuïteit van het Erfgoedcafé zeker te stellen, is het nodig te kunnen rekenen op vaste bijdragen van de bezoekers.

Ook is er aandacht voor jonger publiek nodig, niet alleen voor de inbreng van jongeren, maar het Erfgoedcafé wil ook toekomstbestendig zijn! Het bestuur zal bouw- en restauratieopleidingen benaderen, niet alleen om jongeren te interesseren voor het delen van vakkennis en het tonen van de ambachtelijke benadering van het Leids erfgoed, maar zeker ook te leren van hun ideeën en inzichten en het gebruik van nieuwe technieken. Ook zal contact worden gelegd met historische studieverenigingen voor het uitwisselen van historische kennis en het kennisnemen van nieuwe historische inzichten.

Concreet vertaalt het bestuur de voornemens en actiepunten als volgt:

- Bedrijven met aandacht voor cultureel erfgoed, en/of werkzaam voor het behoud daarvan, een platform bieden om ook commercieel meer bekend te worden. Te denken valt aan een Scheepsrestauratiebedrijf uit Leiden, maar eigenlijk alle bedrijven die zeer specialistisch en vaak oude ambachten proberen in leven te houden komen in aanmerking én verdienen steun
- Instellingen zoals "BOUWFORCE LEIDEN", het opleidingsinstituut voor de bouwnijverheid in Leiden, meer bekend maken in onze regio. Dat kan door het organiseren van een Erfgoedcafé op locatie, de restauratieopleiding in de diverse oude ambachten en technieken is daarvoor bij uitstek geschikt
- Onderzoeken of ook andere opleidingsinstituten belangstelling hebben voor een bijeenkomst van het Erfgoedcafé, maar dan met de opzet om de jeugd te betrekken bij cultureel erfgoed Deze opleidingen hebben vaak een maatschappelijk vak/erfgoedblok/afstudeerrichting en zij kunnen zich dan breed presenteren voor hun eigen collega's en voor de deelnemers van het Erfgoedcafé
- Samenwerking zoeken met opleidingsinstituten op het gebied van bouw, ambachten, geschiedenis, archeologie
- Uitwerking van de vriendenrelatie

Financieel jaaroverzicht.

STICHTING ERFGOEDCAFE LEIDEN - FINANCIIEEL OVERZICHT 2016

OMSCHRIJVING KOSTEN	BEDRAGEN	OPBRENGSTEN/ONTVANGSTEN		SALDI
		P.M. saldo 1-1-2016	€ 961,09	
1 Declaraties PR adviseur 1 Erfgoedcafé LAKENHAL	€ 235,95	Rabo Wensenfonds overmaking; 4 april	€ 500,00	
2 Kosten domeinregistratie website	€ 46,00	Inzameling ECL Lakenhal; gestort 17 juni	€ 247,50	
3 Opbrengst collecte UAF* in jan. 2016 overgemaakt	€ 350,00	Donatie Gem. Leiden t.b.v. ECL Lakenhal; 29 juli	€ 500,00	
4 ECL 2 geschenken aan Lakenhal (decl. Janneke)	€ 70,00	Inzameling ECL HHR; gestort 7 oktober	€ 164,00	
5 Borrel c.a. Lakenhal; betaald 1 augustus	€ 1.211,57			
6 NOTA's Private-Banking RABO 12 maanden	€ 165,00			
TOTALEN	€ 2.078,52			€ 2.372,59
				€ -2.078,52
		P.M. Saldo 31-12-2016		€ 294,07
Nog te betalen posten per 31-12-2016				
4 termijnen PR adviseur à € 235,95	€ 943,80	(tot en met ECL Grandcafé De Burcht)		
(* UAF= Stichting voor Vluchteling-Studenten				